

Ishaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in soboto.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$1.00. Za Evropo \$1.50. Za Chicago \$1.50.

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1910, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Nesloga tlači

ŠTEV. (No.) 150.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 23. DECEMBRA — SATURDAY, DECEMBER, 23, 1922.

LETO (Vol.) VIII.

Slovenskemu delavstvu v premislek.

(Za Edinost napisal A. Tomec, slov. rudar.)

Ko sem hodil po naselbini z letošnjimi koledarji, sem imel priliko videti, kako so mnogi naši rojaki nasprotni katoliškemu tisku in sploh vsemu kar le diši po katoličanstvu. Naravno! Saj jim zagrizeni protiverški in protikatoliški listi dan na dan vbrizgavajo strup protiverškega fanatizma. "To je farško", "to je klerikalno", "to je neumno," to je protidelavsko, to je za nič, tako in enako ti poreko, ako jim pokažeš kak katoliški list, ali knjigo. Boje se kot vrag križa vsake katoliške tiskovine. Le farja ne poslušati in mu ne vrjeti, le katoliškega lista ne čitati in mu ne vrjeti; še dotakniti se ne kaj takega. To jim je geslo. Le pokaži jim katoliški list, koledar ali knjigo, takoj si pri njih opravil: Oni takoj vse "vedo," vedo, kaj in kako katoliški listi pišejo, vedo, da je v njih sama laž, sleparija in humbug, čeravno niti ene vrstice iz njih ne berejo in ne vzamejo potem od tebe, če bi jim nevem kaj drugega ponujal. Tako jih je torej strah pred resnico, da se z vsemi štirimi branijo vsega, kar bi jim moglo dokazati resnico in beže pred onim, ki jih svari pred zapeljivci in sleparji in jim želi dobro.

Pa kako bridko se to maščuje!

Poglejmo!

Pred par leti so začeli gotovi krogi, zbirati z nam milijondolarski fond. Kakor da bi bili neumni, tako so slovenski delavci darovali za ta fond; kar leteli so tisočaki vkup, dasi še vedeti nismo smeli za kaj gre. Vsi tako zvani "napredni" in "delavski" listi so pridno agitirali za ta fond. In gorje vsakemu, kdor ni bil za ta fond, ali je bil še celo proti in si je drznil nevedno in zapeljano delavstvo svariti pred brezvestnim sleparji, ki so zbirali ta fond! Gorje mu, kdor si je upal povedati resnico, da se pri tem ne gre za namen, za katerega se je denar zbiral, temveč da gre za težko prisluženi in pristradani denar za one same, ki ta fond zbirajo in za njihov prevratno propagando, da Kristan in njegovi pomagači slovensko delavstvo za nos vodijo in da bo zato enkrat bridko razočarano. Vse, kar se je zdaj tudi v resnici zgodilo. In, kdo je bil takrat pravi prijatelj slovenskega delavstva, slovenskega naroda? Ali tisti, ki so zbirali in agitirali za milijondolarski fond in slovensko delavstvo o-lahkotili za toliko tisočakov, ali tisti, ki je bil proti temu fondu in slovensko delavstvo svaril naj ne da denarja za S. R. Z.? To lahko zdaj vsak uvidi, če je tudi še tako slep. In, kdo je bil tisti, ki je takrat povzdignil svoj glas in svaril pred S. R. Z., ki se je tako junaško in nevstransko potegnil za koristi delavca, ki je hotel slovenskega delavca braniti pred brezvestnimi krvosesi in sleparji in mu prihraniti nad 60 tisoč dolarjev? Kdo je bil, ki je slovenskemu delavstvu želel dobro, ki je z vso odločnostjo nastopil proti S. R. Z. in je zato žel najhujše preganjanje, najsirovejše napadanje in najnižkotnejše sumničenje kot izdajalec in sovražnik slovenskega naroda in njega svobode? Je bil to kateri izmed takozvanih delavskih prijateljev, takozvanih delavskih in naprednih listov? Ne! Bil je to — čujte in strmite — bil je to slovenski katoliški duhovnik, ta, toliko preganjani, zaničevani in prezirani, toliko preklinjani in osvraženi kat. duhovnik, proti kateremu se tako hujška, katerega se tako napada in delavstvu kaže kot navadnega sleparja in humbugarja, kot največjega delavskega sovražnika! Koliko se je po glasilih S. R. Z. hujškalo proti Rev. Zakrajšek, se ga napadalo in zmerjalo, celo po sodnih vlačilo, zato, ker je kot prijatelj delavstva hotel delavstvu dobro, ker mu je bila pri srcu korist delavstva več, kot pa njegova lastna korist in čast, katero je pri tem žrtvoval, da je hotel biti raje preganjan, in napadan pred javnostjo očrnljen in sovražen, kot pa, da bi bil molčal, ko so brezvestne propalce delavstvo tako neusmiljeno za nos vlekli in varale. Glas Naroda si še zdaj v svojem brezmejno fanatičnem sovraštvu ne more kaj, da ne bi Rev. Zakrajšek najsirovejše napadal, da si zdaj sam priznava, da je imel Rev. Zakrajšek takrat popolnoma prav in radi česar ga je takrat napadal.

Bil je dalje med listi edino katoliški list, ki je pisal proti S. R. Z. torej zopet list, katerega se hoče od gotovih strani pred delavstvom narediti za protidelavskega.

Nad 60 tisoč dolarjev! Ogromna svota! Kako bi zdaj slovenskemu ubogemu tako kruto varanemu in zapeljanemu trpinu prav prišla v teh slabih časih.

Nad 60 tisoč dolarjev bi zdaj imeli slovenski delavci v Ameriki, ko bi bili mesto brezverske in zato tudi brezvestne in brezsrčne sleparje in humbugarje, Kristana in njegove druge, poslušali raje katoliškega duhovnika Rev. Zakrajška in katoliški list Edinost. Ne bi vam bilo treba, slovenski delavci, ki ste se dali tako zapeljati, danes jeziti in preklinjati one, ki so vas pripravili ob to svoto. Pa je bilo zastoj vse svarjenje; še zaničevali ste nas druge slovenske delavce, ki smo bili toliko še pametni, da nismo nič dali za S. R. Z. kot slepi in gluhi. Vsi ste pa drli za svojimi sleparji in jim vse vrjeli. In danes? Ali vidite kdo je imel prav? Kdo je v resnici vam hotel dobro, kdo je v resnici prijatelj delavstva in naroda?

Sirote, tako krvavo potrebne vaše pomoči v starem kraju so vas za-

(Dalje na 3. strani.)

KRATKE NOVICE.

Francoski ministrski predsednik Poincaré se je včeraj izjavil pred francosko senatsko zbornico, da Francija prav nič več ne potrebuje Amerike pri urejevanju evropskih razmer. Odkod, to se razume. Zato, ker Amerika svari Francijo naj nikar ne poizkuša okupirati rurskega industrijskega okrožja.

Nemški industrijski voditelji dolže privatne bankirje, da so krivi, tako nizkega padca nemške marke. Importiranje in eksportiranje se je vršilo največ pod vodstvom privatnih bankirjev, ki so pa seveda pri tem gledali na svoje mastne koristi.

Na konferenci v Lausanne je nastal nesporazum med zavezniki in Zdr. Drž. glede tolmačenja nevtralitete v ožinah po načinu, kakor jo predlagajo Zdr. Drž.

V Meksiki se pričinja po več krajih meščanska vojna. Ljudstvo po raznih pokrajinah nikakor noče priznati nove vladne odredbe glede razdeljevanja zemljišč. Velikaši zbirajo svoje tolpe in se protivijo z vso silo proti odredbi.

Predsednik Harding bo danes za praznike oprostil več političnih kaznivencev, ki so sedeli v ječi radi nasprotovanja vladi radi zadnje vojne.

Odpoklic ameriških vojakov iz Nemčije se bo izvršil v kratkem, kakor razvidno iz akcije, ki se je v ta namen podvzela od velike večine senatorjev.

Sinoči je izbruhnil požar v Chicago na Dearborn postaji in naredil za več deset tisoč materialne škode. Radi velike zmešnjave, ki je nastala na postaji radi požara imajo danes vsi vlaki skoro po dve ure zamude.

Ameriški vojaški zrakoplovec poročnik Walter Hinton, ki je na potovanju z zrakoplovom v Rio Janeiro, se je danes ustavil v bližini mesta Natal v Braziliji.

V Peoria, Ill. so banditje nameravali okraati tamošnje državno skladišče zganja. Tatovi so se pripeljali v avtomobilu in trucku, kamor bi naložili svoj plen. Straža jih je pravočasno opazila in vnel se je ljuti boj. V boju je bilo par ranjenecv na obeh straneh. Tatovi so pobegnili v svojem avtoju.

V Milwaukee, Wis. je požar uničil veliko poslopje, ki je bilo okupirano po krojaški družbi Robert Sewall. Škodo cenijo nad 125 tisoč dolarjev.

V Erie, Pa. je zmanjkalo premoza. Včeraj je cena poskočila premoza za cela dva dolara. Prebivalci so velikih skrbeh radi kurjave, ki jo ni za dobiti v celem mestu.

V Davenportu, Ia. se pojavljajo zloglasni Klani. Njih aktivnost so opazili že par noči. Tako se ta golažen razširja po vseh delih Zdr. Drž. Merodaine oblasti pa gledajo to golažen z zaprtimi očmi.

V Inaeville, Minn. je bil povožen od vlaka 60-letni Louis Goltz. Nesreča se je pripetila, ko je šel po tiru proti svojemu domu.

V Iowa City, Ia. je bil predvčerajšnjim obsojen avtomobilski tat na 10 let ječe. Na vesti ima več avtomobilskih tatvin.

V Traer, Wis. je včeraj umrl na zastruljenju 17-letni farmarski mladenič Ben Keller. Zastrupil se je z neko jestvino, ki je bila nastavljena po njegovem očetu s strupom za podgane. Mladi Ben ne vede je zastrupljeno jestvino pojedel in se s tem zastrupil.

V Rocfordu so tamošnji trgovci kupili nad 2000 tisoč božičnih drevesc, ki jih bodo razdelili brezplačno svojim odjemalcem.

ZDR. DRŽ. VPLIVAJO NA ZAVEZNIKE GLEDE DARDANEL.

Lausanne, 22. dec. — Zavezniški načrti glede proste plovlbe skozi Dardanelske in Bosporske ožine so tekom zadnjih dveh dni dobili precej drugačnejše lice, kakor so ga imeli prej. Dosedaj so zavezniki odločno zahtevali kontrolo nad ožinami, ki naj bi se poverila skupni zavezniški komisiji. Ta komisija pa naj bi pazila na vse, kar se tiče nevtralitete v Dardanelskih in Bosporskih ožinah.

Ameriška politika pa je druga in sicer, da se Turčiji sami pusti kontrolo nad ožinami, a Turčija mora položiti jamstvo, da ne bo nevtralne zone nikdar utrjevala. Zavezniki pa bodo dali Turčiji jamstvo, da bodo šteli nevtraliteto v ožinah, in isto tudi branili v slučaju kakega konflikta.

RUSIJI PRETI LAKOTA.

Geneva, 22. dec. — V Rusiji se je pričelo čutiti novo pomanjkanje prehrane. Posebni odbor za prehrano Evrope, ki eksistira izza zadnjih poveljskih let, je prejel iz Rusije poročilo, da bo Rusija do prihodnje spomladi potrebovala najmanj en milijon glay živine, da ji bo mogoče preživeti svoje prebivalstvo do spomladi.

Posebna komisija se je podala v južno Ameriko, da bo tam pričela z nakupovanjem klavne živine za Rusijo.

ŠTEVILO ŽRTEV PIJANSTVA NARAŠČA.

Chicago, Ill. — Nikdar v zgodovini prejšnjih mokrih časov, ni bilo toliko smrtnih slučajev radi prevlekega vživanja alkohola, kakor je prav v sedanjih dneh, tako izjavljajo sami zdravniki mesta Chicago. Pred prohibicijo je bilo smrtnih slučajev radi alkohola kakih 60 do 70 na teden. Danes pa izjavljajo zdravniške avtoritete, da marsikateri teden naraste čez 150 slučajev.

In od kje ta naraščaja? Odkje? Odtod, ker vsak sedaj skuša producirati alkoholne pijače doma. Marsikateri pa si skuha mesto zganja pravi strup, ker v tej stroki ni doma. Od tod toliko smrtnih slučajev! Veliko boljše bi bilo za vlado, da bi razveljavila prohibicijsko prepoved. Vlada bi imela več dohodkov in ljudstvo bi ne kršilo v takem številu postav, kakor jo sedaj.

SAMI SEBI KORISTITE

Ako pošljete svoje božične pošiljatve skozi Bančni Oddelek "Edinosti," ki vam nudi za ta slučaj posebno nizke cene, ki jih je mogoče ponuditi odjemalcem. Denar dostavimo na najbližnjo pošto prejemnikov in sicer to izvrši "LJUDSKA PO SOJILNICA V LJUBLJANI" s katero imamo vrejene posebne zveze. Dostavljenje se vrši hitro in točno. Poskusite enkrat in prepričani smo, da boste zatem vedno pošiljali svoje pošiljke, e skozi naše podjetje. To pa zato, ker pri nas je hitra postrežba, točnost in najnižje kurzne cene, ki jih je mogoče dobiti na borzah.

VČERAJŠNE CENE SO BILE:

Jugoslovanskim kronam:	Italijanskim liram:
500 — kron ..... \$ 1.95	50 — Lir ..... \$ 3.20
1.000 — kron ..... \$ 3.70	100 — Lir ..... \$ 5.85
5.000 — kron \$17.50	500 — Lir \$28.00
10.000 — kron \$35.00	1000 — Lir \$56.00

Pri večjih svotah, ki presegajo svoto dvajset tisoč kron, ali dva tisoč lir damo še posebni popust.

Za pošiljatve v dolarjih glejte oglas na drugem mestu v tem listu.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by

EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

Naša naloga te dni.

Živimo pod vplivom lepih božičnih praznikov — praznikov miru in ljubezni.

Svet nima miru in ne ljubezni. Apostoli sovraštva so vspeli, da so naučili človeka, da sovraži. Ljudska srca so napolnili z mržnjo brata do brata. Vseposod, celo v svetišča bratovske ljubezni, se je naselil nemir in sumničanje, mržnja in sovraštvo. Da, zdi se, kakor bi narodi med seboj, ljudje med seboj tekmovali, kdo bo prekoslil drugega v mržnji in sovraštvu.

Toda vprašajmo se, ZAKAJ?

Da, zakaj sovražiti brata brata, narod narod? Zakaj?

Imamo li dovolj uzroka? Vsaj smo vendar vsi ljudje, vsi enaki, vsi podvrženi slabostim, vsi bratje in sestre med seboj?

In kaj imamo od sovraštva?

Pred svetovno vojsko se je povsod oznanjal ta evangelij. Povsod se je ščuvalo. Kako so ščuvali Nemca na Slovana, kako so ščuvali nekato-ličana na katoličana. Kako so vlade učile vsaka svoj narod naj sovraži svojega soseda. Pa kaj je prinesel ta evangelij svetu? Kaj drugega kakor vsesplošno poživljenje, vsesplošno oboroženje in ko je prišel le majhen povod, pa je grdi ogenj sovraštva vplamtel v strašanki svetovni požar. Svetovna vojska se je začela. Brat je kral brata. Kri je tekla v potokih.

Vprašajmo se pa danes prav mirno: zakaj? Je li bilo res treba te potoke krvi za blagor človeštva? za srečo narodov? Je bilo potreba?

Kdo bi bil tako naiven, da bi mogel odgovoriti na to vprašanje z "DA"? Je le en narod danes srečen? Ali nismo bili norci, ko smo se klali?

* * *

Mir! Mir! O zlata beseda! Kako smo ga potrebni! Mir med narodi, mir med državami, mir med sosedi, mir med člani po družinah! Kako vse hrepeni po njem!

V teh prelepih praznikih, mislimo vsi na to! Odgovorimo si vsi prav resno na vsa ta vprašanja in potem na delo! Na delo vsi! Vsak v svojem krogu! Vsak po svoji zmožnosti delajmo za "mir ljudem."

* * *

Tudi med ameriškimi Slovenci ni miru! Ne, tudi med nami katoliškimi Slovenci ni prave edinosti in miru. Ali je morda? Je?

Slovensko katoliško misleče delavstvo, zlasti tu je veliko polje, kjer lahko veliko naredimo vsi, kjer ima vsak izmed nas svojo posebno nalogo in ulogo, da jo izvršimo. Vsi delajmo za ta mir, da se zopet med nas naseli!

List "Edinost" dviga ob teh lepih praznikih svoj glas in kliče vse k miru in k ljubezni. Pozabimo vse, kar nas loči! Poglejmo si drug drugemu naravnost v svoje bratovske oči in videli bomo, da nismo res tako črni, kakor se drug drugemu slikamo, kakor se drug drugemu večkrat zdimo. Ne, vsi smo enaki, vsi smo bratje! Zato združimo se! Naš list nosi zato to prelepo ime "Edinost," ker je njegova glavna naloga, da dela za Edinost med katoliškimi Slovenci, med katoliškimi slovenski mi delavci. Enega prepričanja smo, ene misli smo, toraj ene duše in enega srca vsi si sezimo v roke! Ljubezen naj zopet med nami zakraljuje, da bomo šli složni in edini v skupni boj za skupne ideale!

Anglija in Rusija.

Mirovna konferenca v Lozani je pozorišče, kjer igrate hazardno igro Anglija in Rusija. Ostali zavezniki nimajo pričakovati tako bogatih interesov od Lozanske konference, kakor pa jih imate Anglija in Rusija. Gre se za Carigrad in Dardanelske ožine, ki so pot v Črno morje in do južne Rusije. Za Rusijo so dardanelske ožine tako globokega pomena, da brez proste plovbe skozi ožine pomeni za Rusijo trgovsko kvarentino.

Na drugi strani pa so Dardanelske ožine za Anglijo in Rusijo velikega vojaškega pomena. Izpred oči ne smemo spustiti zlatega jabolka v Indiji, katerega ima sedaj v posesti mogočna Anglija. Po temu jabolku pa miče tudi Rusijo in svojo roko bo stegnila po njem tako gotovo, kakor gotovo je dvakrat dve štiri. Boj za življenje in smrt se bo vnel. Ena skrivna pot, da se pride Rusiji za hrbet pa so dardanelske ožine; in te raditega hoče imeti Anglija pod svojo kontrolo, pa jo naj stane kolikor hoče.

Rusija je zadnje čase nekoliko odnehala od svojih zahtev, ki so bile, da nobena vojna ladija ne sme skozi ožine v Črno morje. Toda prišla je na dan z novimi zahtevami za nadomestilo svojih originalnih zahtev, ki so seveda izražene v drugih besedah, a v bistvu ene in iste. Sedaj zahteva, da se da Turčiji pravico, da sme utrditi dardanelske ožine, in da bo tako oborožena Turčija ščitila nevtralityeto Dardanel. To pa je nazadnje eno in isto in Anglija se zopet protivi. Do kakega konca, bodo prilpluli mirovni diplomati v Lozani je težko prerokovati. A eno je gotovo, da današnja Rusija se zaveda svoje moči. Ona ne vrjame frazam*več, ona gre sledeč izkušnjam naprej v življenje. V izkušnjah se bo očistil tudi njen razum, da se bo otresla počasi tudi notranjih pijavk — boljše vizma. Prišla bo na normalno pot in tega slovenskega velikana se zapad, zlasti Anglija boji.

Anglija torej igra v Lozani hazardno igro s Slovani Rusi. V svojem srcu nima poštenega namena, ona hoče Slovane ogoljufati — vprašanje je — koliko se je zanesti na sedanje Ruske voditelje žide, ki imajo po naključju v rokah usodo slovenske Rusije. Koj se bo Ruski narod otresel po grenkih izkušnjah še teh pijavk predstavnikov boljše vizma, prav tedaj pa bo pričela nova doba za Slovanstvo — ta doba pa mora priti — prihaja — in bo kmalu tukaj!

IZ SLOVENSKEGA NASELJENJA.

Pittsburgh, Pa. — Zopet sem se namenil napisati en par vrstic v nam priljubljeni list Edinost, ki je eden izmed najboljših listov za nas katoličane v tej novi domovini, ki se bori nevstrašno za našo najdražjo svetinjo sv. vero. Imamo še dva druga katoliška lista, kakor je glasilo K. S. K. I. in Amerikanski Slovenec, ki sta zadnje čase tudi pričela pomagati v boju za naše katoliške ideale. Zato jim izrekam čast. Katoliški listi kolikor vas je vkup in bojujte en boj, boj ki se tiče nas vseh. Le krepko naprej in nikar se ne bojte ta rdečih mazačev in kričačev, ki nimajo drugega, kakor edino velika široka usta, skozi katera mečejo v svet laži in svoje fantazije, ki nimajo podlage in so smešne, kakor gradovi v oblakih.

Še nekaj bi rad napisal o newyorškemu kameleonu G. N. Pred par dnevi je njegov urednik Trček, ali, kakor ga eni imenujejo Trčeni, katero ime je, pravilno neznano — zopet obrnil svojo politično ost v drugo smer. Tega kameleona se je za čuvati, ker je katoliški stvari bolj škodljiv, kakor celo bogokletna Glas Smrdobe. Glas Smrdobe kaže očitno svoj rep in roge in pametni ljudje, ki to vidijo, takoj, ko ga zagledajo se ga vedo čuvati. Drugeče pa je z newyorškim kameleonom on na prvi strani kje hvali kakega duhovna, cerkev ali vero, na drugi strani io pa smeši isto cerkev in njene duhovnike. Tak je naš jari junak, ki urejuje G. N. Danes napada socialiste, zakaj, zato, ker so odnesli iz blagaine I. R. Z. nekaj tisočakov in ker jih on, ki je tedaj tudi odpiral svoja široka usta za socialiste in Kristana ni dobil. Sedaj se je ta čedna gospoda, ki je skupno agitirala za milijonski fond zgrizla, kakor lačni volkovi na ruskih planjavah. Eden drugemu so nevoščljivi koritca.

Zato naj nobeden pošten Slovenec ne misli, da je newyorški G. N. ako sedaj tolče po chicaških socialistih postal list našega prepričanja. Ob priliki bo zopet udaril po duhovnikih in veri. Netopirjevo zlezo ima menda v sebi, ki prav rad igra vlogo pol miša pol tiča. Slepomišenje, ki ga je igral ta kameleon tekem zadnjih deset let ne bomo pozabili tako hitro. Tudi katoličani, ki podpiramo svoje cerkve, ki se žrtvuemo za svojo vero — za tisto vero in cerkev — katero takile možje, kakor sem jih pravkar naslikal napadajo in smešijo, nesmemo tega pozabiti! Kaj je dolžnost vsakega katoličana, da stori proti takim časnikom, sem prepričan, da ve vsak! Pri nas so pred kugo zapirali vrata. Koristno bo za naše cerkve, za našo vero in prepričanje, ako tudi mi zapiramo naše vrata pred kugo, ki okuža naše pošteno misleče ljudstvo in ga spravila ob njegovo, vero. Toliko o tem!

John Golobič.

Denver, Colo., 16. Dec. — Cenjeno uredništvo Edinosti: — Prosim, da mi odmerite nekoliko prostora v listu.

Tukaj v Denverju precej dobro napredujemo, posebno na društvenem polju, kakor tudi pri novi fari gre vse dobro. Novembra meseca smo imeli cerkveni fair pri katerem smo dobro naredili. Čistega dobička je \$2000.00. Torej bodemo nekoliko dolga odplačali pri fari s tem denarjem.

Vreme imamo lepo, kakor v spomladi. Nekoliko je mraz po noči in zjutraj. Delo je po navadi, vendar se ne vidi, da bi bili ljudje prezaposleni kakor je bilo lansko zimo, ampak plača je jako mala, kakor je večinoma povsod; ravno toliko, da človek komaj ishaja in to mora biti varčen.

V tukajšni Mersi bolnišnici leži nevarno bolan dobroznani Boštjan Znidaršič. Moral se je podvreči dvem nevarnim operacijam na želodcu in na slepiču, toda zdaj se mu je že na bolje obrnilo. Mislim, da se bo kmalu povrnil nazaj v svoje stanovanje, ako se mu na slabeje ne obrne.

Kmalu se bode približal konec leta 1922. Še malo časa in zatonilo bo v brezkončno večnost. Koliko gorja je bilo v pretečenem letu po Ameriki. Grozni štrajki po tovarnah in po železnicah. Koliko gorja je trpel revni narod, kateri je bil prizadet ob štrajkih po Ameriki. Bili so cele mesece brez dela ob toliki draginji.

Obrnimo se nekoliko v Evropo. Poglejmo, kako grozno je po Balkanu, oz. na Turškem in Grškem. Ubijavstvo, požigi, lakota in druge

nezgode. Poglejmo v našo slovensko deželo, ali pa kar v celo Jugoslavijo. Kako prazna leta so nastala. Že dve leti grozna suša, velika draginja, a pri tem neznosni davki. Vlada zanič. V zbornici v Belgradu gospodarijo liberalci, ki so proti katoliški veri in proti samemu Bogu. Dali so že ukaze po celi Jugoslaviji, da se odstranijo križi iz ljudskih šol in so dali učiteljem in učiteljicam nalogo, da otroke učijo, da ne pozdravljajo več gredeč iz šole ali v šolo: Hvaljen bodi Jezus. Ali ni to žalostno za naš slovenski narod, da se tako otrokom vcepi v mlado srce protiverstvo in se jim vzame to, kar je najdražje na zemlji — sveto vero! Prišlo je od liberalske vlade, da se naj razprodajo zemljišča ki pripadajo župniščam in farnim cerkvam. Pri nekaterih se jim je posrečilo, da so dosegli, da se je prodalo imetje župnišča. Naredili so, da katoliški duhovni dobivajo mesečno plačo do 700 kron, kar ni, da bi človek dva dni pošteno živel za te kronce. Obratno pa so pravoslavni dali dobro plačo. Najmanjšo plačo dobi pravoslavni duhovnik 82 dinarjev na dan, torej pride v kronah na dan 328 kronc. Ali je tukaj pravica? O, ne, v Jugoslaviji je ni: šla je v tujno. Toraj tukaj je razvidno, kako žalostno je bilo leto 1922. Nered, nepravilnost, revščina in ubožstvo povsod. Bilo bi želeli, da bi se ta strašna gorja z Novim letom s površja zemlje spravila.

Bog daj, da bi v letu 1923. zastijalo mileše solnce, solnce pravičnosti in ljubezni, da bi postal pravi mir in red, prava ljubezen med narodi, potem, da bi narodi lepo v miru in ljubezni živeli do konca življenja.

Konečno želim in voščim vsem rojakom po širni Ameriki in v stari domovini vesele božične praznike in srečno Novo leto! Uredništvu pa o bilo dobrih naročnikov in predplačnikov.

George Pavlakovič.

So. Chicago, Ill. — Na svojem povratku v Westa je te dni posetil tudi nas Rev. dr. Srečo Zamjen, tajnik in ameriški zastopnik, društva za mladinske domove v Sloveniji. V dvojnem predavanju, v soboto 16. t. m. in v nedeljo 17. nam je naslikal križeva in trnjeva pota našega naroda med in po vojni, osobito še verski, moralni in gospodarski položaj danes. Kot nima nobene krivde na svetovni vojski, tako je tudi naše ljudstvo v svojem jedru nedolžno nad usodo, ki je le deležno danes po krivdi nekaterih brezvestnih izdajic in koristolovcev. A ljudstvo že spregleduje ter si s samopomočjo skuša zgraditi trdnější temeljev boljše in jasneje bodočnosti. V mladini je ves up naroda! Kakor je vojska samo na široko podirala in rušila, tako treba danes osredotočiti vse sile naroda v kar moč globoko in zdravo vzgojo mladine. Samo vladna statistika priznava nad 15.000 nepreskrbljenih vojskih sirot, koliko je pa še druge zapuščene, zanemariene in ogrožene mladine, ki ji manjka ne samo zadostne obleke in kruha, marveč poglavitnega materinske ljubezni in vzgoje! Brez tega je pa ta mladina že danes izglubljena in ž njo — narod sam. Le mladinski domovi, ta zdrava ognjišča ljubezni in vzgoje, bodo rešili, kar se še rešiti da. Solze so zaiskrile v očeh navzočih, ko so nas s čustvom gorkega domoljubja in iskrene ljubezni do slovenske mladine naš priljubljeni in goreči g. župnik Rev. Benvenut navdušeno pozivali, da imi položimo svoj kamenček k duhovni preroditvi našega naroda in pomagamo rešiti te tisoče slov. mladine: "Komur se bide slovensko srce v prsih, naj stori svojo dolžnost po vseh svojih močeh!" Četudi je bila radi neugodnega zimskega vremena bolj pičla udeležba, so vseeno navzoči takoj zložili \$8.75; ostali, posebno imovitejši sorojaki pa bodo gotovo še ta Božič odrinili svoj delež za ta plemeniti in prepotrebni namen. Tudi razna društva bodo še odglasovala večje svote, tako, da naša naselbina gotovo ne bo zadnja v tej prepotrebni in plemeniti akciji.

Chicago, Ill. — Preteklo nedeljo je imelo naše društvo "Kršč. žena in mater" župnije sv. Štefana svoje letno zborovanje in sprejem osen novih mater je bilo najprej sprejetih v društvo pri večerni pobožnosti popolnoma po župniku. Pri nagovoru je č. g. župnik podal kratko javno poročilo o napredku in o delovanju društva to preteklo leto.

Častital je kakor letošnjemu odboru, tako tudi celemu društvu za tako krasni napredek, katerega je društvo doseglo to leto vsestransko.

Število članstva se je tokom tega leta skoraj podvojilo. Skupna mesečna sv. obhajila društva so tako dobro obiskovana; da je v resnici v čast društvu. Na znotraj je lepa sloga med materami in matere so vsikdar pokazale složni, skupni nastop, kadarkoli se je šlo pomagati cerkvi ali storiti kako dobro delo za šolo ali naselbino. Pri zborovanju je bil izvoljen sledeči odbor za prihodnje leto: Predsednica Mrs. Fr. Kobal, tainica Mrs. J. Terselič, in blaginjnica Mrs. J. Petrovčič.

Na Božični dan popoldne ob pol 3. in zvečer ob pol 8. uri bo v naši cerkveni dvorani šolska božičnica, katero bodo priredili naši šolski otroci v korist šoli. Nekaj posebnega bo ta božičnica, ko bodo naši otroci pokazali, koliko pomenja za slovensko župnijo imeti slovenske šolske sestre. Otroci so te svoje nove učiteljice vzbudili, kar kaže, kako blagodejen je vpliv slovenskih sester na slovenske otroke.

Na Božični dan bodo sv. maše v naši cerkvi ob 5 uri zjutraj je sv. maša mesto o polnoči z asistenco katero bo imel Rev. Dr. Hugo Bren, O. F. M. ob asistenci Rev. Blanka Kavčič, O. F. M. in Rev. Leo Novitki. Takoi za to sv. mašo bosti sledile še dve tih sv. maši. Ostale sv. maše ostanejo kakor vsako nedeljo.

Te dni se je mudil za nekotika dni tukaj v Chicago, Ill. Rev. A. Bombach iz Clevelanda. Bil je na obisku pri našem g. župniku.

21. decembra popoldne ob 3. uri ima svojo zabavo naša družba Sv. Mohorja, samostojno podporno društvo, in sicer v spomin prve obletnice svoje ustanovitve. Družba je naredila v prvem letu svojega obstanka lep napredek. Ako bo vsako leto toliko napredovala, kakor je prvo leto, ima krasno prihodnost pred seboj.

Prvo nedeljo v januarju praznovalo bo moško društvo Najsv. Imena svoj glavni društveni praznik. Vsi člani se vabijo, da se udeležijo ta dan skupno sv. obhajila. — Zvečer bo predavanje in "moving picture predstava."

Drugo nedeljo v mesecu bo imelo društvo sv. Jurija svojo igro "Lovski tat." — Tretjo nedeljo ima društvo Marija Pomagaj svojo zabavo. — Četrto ima Mlad. Klub, sv. Štefana svojo igro "Mati." — Prvo nedeljo v februarju ima društvo sv. Neže igro in ples. — Pustno nedeljo ima župnija igro "Moč uniforme" in ples.

POSLEDICE SLABE VZGOJE.

Posledice slabe vzgoje se čuti sleherni dan bolj. Številni poboji, ropi, razporoke in druge take nečedne stvari so v Chicaškem mestu na dnevnem redu.

Te dni se je odkrila ljubezen 16-letnega dekleta Florence McDonald do oženjenega moža Stewarta. Še ne skoro 16 let stara Florence je pisala temu svojemu ljubimcu pismo, ki se je glasilo: "Dragi Babv: — Kako ti naj dopovem, da te ljubim neskončno. In ti dragi, kako moreš živeti poleg tvoje žene, ki je strašna stvar. Prosim te, preskrbi si razporočno dovoljenje, kakor hitro mogoče, ker, ako si ga ne boš, jaz bom ubila tebe ali pa njo."

Tako torej 16-letni otrok piše! Ali ni to nekaj strašnega? In odkod vse to, ali ni mar iz slabe vzgoje? Da, slaba in površna vzgoja je tisto zlo, ki rodi takele posledice. In nekateri elementi so še celo zato, da bi se pričelo že mladoletno mladino poučevati o spolnih stvareh, boleznih in drugih v šolah. Ali nismo v tem oziru že predalec zašli? Ali taki le slučajni še neodpirajo gotovim avtoritetam oči?

UJEDINJENJE PACKING HOUSES.

Chicago, Ill. 22. dec. — Po Novem letu nameravajo završiti chicaški packing houses ujedinenje v eno samo veliko mogočno korporacijo. Družbe katerih, vrednostni aktivni položaj se preiskuje prav kar so Morris Packing Co. in J. Ogden Armour Packing House. Obe družbe se bodo strnile v eno, pod eno ime Armour & Morris Packing Co.

Premoženje obeh družb se cení nad 100 milijonov dolarjev. Z ujedinenjem so voditelji obeh družb prepričani, da jim bo mogoče voditi podjetje uspešneje, ker bodo imeli na rokah večjo finančno in nasproti manj konkurenco.

KO PREČITAŠ LIST EDINOST, JO DAJ ŠE SVOJEMU PRIJATELJU, DA JO PREČITA IN SE NA LIST NAROČI!

ZA REGISTRACIJO INOZEMCEV.

New York. — V svojem ravnokar objavljenem letnem poročilu sekretar delavskega departamenta Davis zopet priporoča registracijo in vzgojevanje sedmih milijonov inozemcev v Združenih Državah. On izjavlja, da se vlada mora seznaniti z inozemci, ki išče državljanstvo, in se inozemec mora seznaniti z načeli in cilji vlade Združenih Držav. O vprašanju inozemcev v naši sredi Secretary of Labor tako razpravlja:

"Eden izmed problemov, s katerimi se ameriški narod mora ukvarjati, je pravilna oskrba in vzgoja približno sedmih milijonov inozemcev v Združenih Državah, sposobnih za naturalizacijo — torej morebitnih državljanov. Ta naloga je poverjena naturalizacijskemu uradu (Bureau of Naturalization). Za one, ki prosijo za državljanstvo, zahtevajo se neki predlogi. Nočem reči, da se premalo zahteva, ampak, če pomislimo, kako veliko predpravo podeljujemo z državljanstvom, ni gotovo preveč, kar se zahteva. Ako bi strogo pazili na to, da vsakdo odgovarja predpisanim pogojem, bi bile odpravljene malone vse naše težkoče, v kolikor se tičejo naših tujerodnih državljanov. Problem iztrebljanja krivih radikalnih naukov v Ameriki ne bi bil prav nič bližji rešitve, ako bi kratkoma podelili državljanstvo vsakemu inozemcu; rešitev leži v razsvetljevanju tujerodcev, inozemcev in državljanov, o privilegijih in dolžnostih, pravicah in odgovornostih, ki so spojene z državljanstvom, in o naravi in metodah republikanske vladavine, poudarjajoč posebno, kako se s pomočjo volilnega listka lahko vršijo spremembe v naravnem mirnem razvoju.

"Da se tak program izvrši, treba postopati po gotovem načrtu — treba sistematičnih in avtomatičnih sredstev, ki naj spravljajo inozemca v stik z vlado v prijateljskem duhu sodelovanja. Treba podučiti inozemca o dejstvu, da se vlada briga za njegov osebni interes; vlada sama mora poznati inozemca. Da se omogoči natančen pregled polja, ki ga je treba obdelovati, in popolno razumevanje dela, ki ga je treba storiti, bi se moralo zahtevati od vseh inozemcev, da se vpišejo (registrirajo) v svrhu podučevalne akcije, ki naj jo vlada začne.

"Iz bi se strogo upiral vsaki registraciji (enrollment) ako bi se v sta izvajala v zmislu kaknega spijonážnega sistema. Zdi se, da so nasprotniki tega načrta mnenja, da bi ta določba zakona ravno to pomenjala. Nihče pa ni še trdil, da registracija v svrhu izvrševanja volilne pravice služi za policijsko identifikacijo. Tudi nihče ni še zanikal umetnost registracije vseh otrok do 14. ali 16. leta v svrhu šolskega poduka. Ako zahtevamo od tukaj rojenih ameriških otrok znanje ameriške zgodovine, vladnega sistema, domoznastva itd., predno pridejo v volilno starost, zakaj bi ne zahtevali isto od onih, ki prihajajo v to dežo

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd Str., Chicago, Ill.
Rojakar se priporočam pri nakupu raznih
BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA
KLJUČAVNIC IN STEKLA.
Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir
Najboljše delo, najnižje cene.
Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

Vesel božič in srečno, zadovoljno in vspešno novo leto

1923.

iskreno želita

svojim osebnim in trgovskim prijateljem in znancem ter vsem

ostalim rojakom širom Amerike

Leo Zakrajšek & Alojz Češark
70 -- 9th Ave. New York, N. Y.

lo po svoji lastni volji, da se vdeležijo koristi stalno organizirane republike? Res je sicer, da bi taka registracija v vzgojevalne svrhe avtomatično opozorila vlado na one, ki so se aktivno upirali organizirati vlado ali bi radi omalovaževali institucije zakona in reda. Ti inozemci predstavljajo ravno toliko nevarnost tujerodnih kolikor tujerodnim državljanom, in bi se jim ne smelo dovoljevati, da širijo svoje doktrine proti življenju in lastninski pravici. Deportacija je primerno sredstvo proti temu zlu, in treba rabi to sredstvo.

"Nihče ne oporeka, da spada vzgoja odločno v delokrog držav. Državljanstvo pa je stvar, ki se tiče federalne vlade, in konstitucija daje kongresu pravico, da določi pogoje za naturalizacijo.

ČLOVEŠKE ŽRTVE ZVERIN.

London, 22. dec. — Tekom leta 1921. je v britski Indiji bilo pomorjenih 3.360 oseb povečini domačinov od tigrov, leopardov in drugih sličnih nevarnih zveri. Tako poroča statistika britske komisije, ki se bavi s tem vprašanjem. Od kajčih pikov je pomrlo v tamošnjih pokrajinah blizu 700 oseb manj, kakor leta 1920.

Klara Klemenčič, rojena Gobič išče svojega brata Franceta Kastelec, Gabrije, župnika Brusnice hišna šte. 60, ki je šel v Ameriko v Cleveland, Ohio pred 14-letji; pred 4 leti je zadnikrat pisal domov. Ako kdo o njem kaj ve, naj sporoči sestri ali pa v kateri našti časopis, da bo vedela, je-li živ ali mrtev!

POZOR IGRALCI HARMONIK!

Nove harmonike prodam po zelo znižani ceni. Katerega veselji kupiti, naj se zgleda pismeno ali osebno pri upravnštvu tega lista za naslov:

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA

šte. 18. S. D. Z., CLEVELAND, O.
V društvo se sprejemajo člani od 16 do 55 leta starosti. Zavarujete se lahko za: \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000, smrtnine. Za bolniško podporo pa se lahko zavarujete za \$7 ali pa \$14 na teden. V društvo lahko vpišete tudi otroke od 1 do 16 leta starosti. Za nadaljna pojasnila se obrnite na društveni odbor.

Društvo zboruje vsako 3 nedeljo v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.

Predsednik Rudolf Cerkvenik, 1115 Norwood Rd.; podpredsednik Josef Zakrajšek, tajnik John Vidervol, 1153 E. 61st St.; zapisnikar Jos. Zaveršek ml. blagajnik A. Basca, nadzorniki Anton Vidervol, Ant. Strniša in Josef Zakrajšek st. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar Zastavonoša Ferd. Misič, Redar John Peterlin.

KO PRIDETE V CHICAGO

se ustavite pri John Vidmarju na Blue Island avenue. Tam dobite najboljše pijače, smodke in vedno čista snažna prenočišča.

JOHN VIDMAR,
Slovenska gostilna

2346 Blue Island ave. Chicago.

ROIJAKOM SLOVENCEM IN BRATOM HRVATOM

naznanjam, da sem otvoril svojo lastno gostilno mehkih pijač. Vsem, jamčim, da bodo pri meni dobili vedno dobro postrežbo in najboljše vsakovrstne pijače. Za obilen obisk se vsem najtopleje priporočam!

Rojaki ne pozabite na geslo: SVOJI K SVOJIM!

I. M. IVANŠEK.

Soft Drink Parlor.
1801 W. 21st. Place Chicago, Ill.

POMAGAJTE NARAVI!

Mi si umijemo roke in obraz večkrat vsak dan, da tako spravimo stran blato, ki se je nabralo. In ne čakamo, da bo narava sama odsebe to izvršila za nas. Torej čemu naj bi čakali, da nam narava sama odžene dnevno skupaj zbrane stvari v našem želodcu in v prebavnih delih telesa. Še posebno takrat, ko so strupene snovi bolj nevarne kot samo blato na naših obrazih, ker gotovo je, da privedejo več ali manj nevarno bolezen. "Očistite čreva" naj bo naše geslo in Trinerjevo grenko vino je najboljši čistilec. Pomaga želodcu, da izvršuje svoje posle. Tisoče in tisoče ljudi je zadovoljnih z uspehom tega zdravila. — Čitajte to pismo: "Garson Quarry, Man., Canada, dec. 10. 1922. Jaz sem bolehal vsled slabe prebave nad dve leti. Dne 18. avgusta sem pričel uživati Trinerjevo grenko vino in danes je moje zdravje popolnoma povrnjeno. To je izvrstno zdravilo za želodčne nerednosti. Vaš Kazimir Stefanec." Poskusite tudi Triner's Cough Sedative, vaš lekarnar ali trgovec z dravili ima gotovo v zalogi ta zdravila za vas.

SLOVENSKI TRGOVCI OGLAŠAJTE SVOJA PODJETJA V EDINOSTI!

SLOV. NAT.
PEVSKO
DRUŠTVO
"LIRA"

Slov. kat. pevsko društvo "Lira", Cleveland, Ohio. — Predsednik: Anton Grdina, 1053 E. 62nd St. — Pevovodja in podpredsednik: Matej Holmar, 6211 Glass ave. — Tajnik: Ig. Zupančič, 6708 Edna avenue. — Blagajnik: Frank Matjasič, 6526 Schaifer ave. — Kolektor Ant. Smolič, 6411 Varian ave.

Pevske vaje so v torek, četrtek in soboto ob pol 8 uri zvečer.

Seje vsak prvi torek v mesecu v stari šoli sv. Vida.

SLOVENSKEMU DELAVSTVU V PREMISLEK!

(Nadaljevanje s 1. strani.)

stonj s solzami v očeh prosije pomoči, niste jim pomagali, vsaj zdatno ne, rekli so vam ti sleparji, da ničesar nepotrebujejo, ne živeža, ne obleke, temveč samo svobode, katero jim bodo oni z milijondolarskim fondom kupili, zato, da ste lažje več dali za ta fond, za katerega se pa zdaj rede gotove vrane.

Torej le še jim verjemite in jim sledite, vas bodo že še! Kdor ne uboga, ga tepe nadloga!

Ej, kako bi se vi nam smejali, in se nam rogali, če bi nas katoliške delavce kak katoliški list, ali kak duhovnik tako osleparil, kot so vas vaši protikatoliški hujskači! Pa nam se ni bati, nam se ni treba sramovati naših kat. listov in duhovnikov, oni nas niso še nikdar in nas tudi ne bodo nikdar tako, kot so vas vaši voditelji. Mi dobro vemo kaj in komu vramemo, komu sledimo!

G. N. je zdaj v eni svojih števil dal klofuto Lawndalskim koritarjem, dal si jo je pa s tem obnem tudi samemu sebi. Kaj pomaga zdaj pisati o sleparstvu S. R. Z., ko isto žrtve same spoznajo, prej naj bi bil, če mu je res toliko mar za slovenskega delavca in mu skušal prihraniti nad 60 tisoč dolarjev! Če je G. N. vedel zakaj se pri S. R. Z. gre, pa ni proti njemu nastopil, temveč še zanj agitiral, je s tem dokazal, da mu ni mar za slov. delavstvo. Če pa tega ni vedel, je pa zopet s tem pokazal, da ga Rev. Zakrajšek v časnikarski zmožnosti in spretnosti daleč prekaša, pa ga je vkljub temu in ga še, surovo in pobalinsko napada. Če bi bilo urednika G. N. kaj moža, naj bi se, če ni poznal spletkarije in politike S. R. Z., raje prepričal, če ima Rev. Zakrajšek prav, ali ne, mesto, da ga je ravno radi tega tako brezobzirno napadal!

Slovenski delavci, čas je, da enkrat spregledate. Samo na vas je ležeče, kakšne voditelje imate in vi sami ste odgovorni za posledice vaše lahkovernosti in zaslepljenosti. Kar si zberete, to imate. Kakoršne voditelje imate, tako vas pa tudi vodijo. Dokler boste imeli za svoje voditelje in prijatelje ljudi, ki jim je vera deveta briga in dosledno temu deveta briga tudi to, kar vera uči in zapoveduje, namreč krščansko ljubezen, poštenje in pravičnost, toliko časa vas bodo vodili tudi po napačnih in krivih potih, po katerih ne boste nikdar prišli do drugega napredka, kakor do napredka na rakovi poti.

DRUŠTVO SV. VIDA ŠT. 25., K. S. K. J. V CLEVELANDU, OHIO.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 50. leta starosti. Vi se lahko zavarujete za \$250, \$500 in \$1000 smrtnine. Društvo plačuje \$7 na teden bolniške podpore. V mladinski oddelk se sprejemajo otroci od 1.—16. leta starosti. Dr. zboruje vsako 1 nedeljo v mescu v Knausovi dvorani. Asesment se plačuje same na seji, od 10 ure dopoldne do 4. ure po

poldne. Vsa nadaljna pojasnila dobite lahko vsaki čas pri društvenih uradnikih. Predsednik John Widervol, 1153 East 61st Street.

Podpredsednik Joseph Žulič. Tajnik Ant. Fortuna, 1176 E. 61st St. Blagajnik John Melle.

Zastopnik Joseph Rus, 6519 Bonna ave. Nadzorniki John Žulič, Anton Strniša in Joseph Ponikvar. — Zastavonoša Ant. Drečnik. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar.

NAJVEČJA SLOVENSKA BANKA

v Ameriki je v Clevelandu, O. kajti v dobrih dveh letih svojega obstanka izkazuje nad

DVA MILIJONA DOLARJEV PREMOŽENJA.

Malo je bank v Ameriki, katerih rast bi bila povprečno po milijon dolarjev na leto.

POPOLNA VARNOST VLOŽENEGA DENARJA

je poglavitni vzrok, da je postala naša Slovenska banka v tako kratkem času največji denarni zavod nove domovine. In kar je glavno: ustanovili so jo naši ljudje z našim denarjem. Vodstvo in vsa uprava je zopet v rokah naših ljudi.

POPOLNO NADZORSTVO VSEGA VLOŽENEGA DENARJA

nad našo banko ima država, potem posebni izvedenci in pa bančni direktorij, ki sestoji iz enaindvajsetih članov direktorija in šestih svetovalcev. Med njimi najdete sama naša imena, poznane in zaupanja vredne može. Zato nalagajo v tem domačem denarnem zavodu naše

JEDNOTE, ZVEZE IN POSAMEZNIKI

iz vseh krajev naše nove domovine. Med vložniki je država sama, County, šole, knjižnice, mesta itd. Pomnite, da naša banka obrestuje vse vloge po

4% OD DNEVA VLOGE DO DNEVA DVIGA.

Denar prinesite lahko osebno, če stanujete v bližini, ali pa ga pošljite po pošti in sicer z money ordrom, draftom ali čekom. Z obratno pošto prejmete hranilno knjižico, na katero zopet lahko dvignete svoj denar, kadar ga rabite.

POŠILJA DENAR NA VSE STRANI SVETA

in sicer po dnevnem kurzu, kakor je denar na svetovnem trgu, tako ga dobite vi. V zvezi je z najboljšimi denarnimi zavodi starega kraja in garantira vsako pošiljatev z vsem svojim premoženjem.

NAJBOLJŠE IN NAJVARNEJŠE

je vselej tam, kjer je naše. Ako zaupate denar naši Slovenski Banki, potem ste lahko brez vse skrbi zanj. Obrnite se osebno ali pa pišite na

THE NORTH AMERICAN BANKING & SAVING CO.
St. Clair & 62nd St. Cleveland, O.

ZADNJA PRAVDA.

ROMAN

Spisal češki J. S. Baar.
Poslovenil Vojteh Hybašek.

"Pa se nisem dal, dekle, in se nisem. Govoril sem kot pravnik. Sodnik je obravnavo prestavil in tudi jaz sem si vzel advokata! Doktorja Rubina, mladega, ki je z vsemi mastmi namazan. — Bo že pokazal Martinu! Proti Martinu bo vložil tožbo — proti Mancu tožbo radi razžaljenja časti. Ta jima bo zakuril, da bosta kri potila —" je blebetal z bahavim glasom in težkim jezikom. — "Pa sem šel pit na to radost in to jezo, pri "Ščuki" sem pil, tako vesel sem bil in sem še, kakor že davno ne . . . Ruto sem ti kupil, punčko sem prinesel Dodlici in konja iz lecta Adamku". In Adam je izvelkel darila iz culice.

"Koliko ti je pa ostalo denarja?" je vprašala žena.

"Nič, dekle drago, niti vinarja. Pet desetakov sem pustil našemu advokatu za predujem, za kolke in stroške."

Dodla je bolešno vzdihnila. Za denar bi ji še ne bilo tako žal, da bi le za gotovo vedela, ali dobijo pravdo. Petdesetak, tudi stotak bi žrtvovala, ko bi se bil Adam vrnil in rekel: "Zmagal sem in napil sem se na to veselje . . ." A tega ni slišala in niti pri drugi, niti pri tretji obravnavi . . .

Vsi kmetje so veselo opravljali svoje pomladansko delo. Pazljivo so orali, skrbno obdelovali njive za setev, sejali ječmen, oves in lan, sadili krompir in zelje, z veseljem in ljubeznijo v očeh so opazovali kaleče žito, zeleno se deteljo in travnike; govorili so o vremenu, o toploti in vlagi, bali so se, kadar je nevihta zadivjala nad gozdom, da ne bi prinesla toče, da ne bi naliv odplavil revnih njiv, na strmih bregovih in da se ne bi pokončalo seno v dolini pod naplavljenim blatom. . .

Samo oba Porazila ne! Ništa mislila na delo, ki sta ga opravljala, ne na žetev, katere sta pričakovala. — Na pravdo sta mislila. Ta je bila bistvo in smoter njunega življenja, središče njunih misli, pogovorov, da, celo dejanj . . . "Zmagati moram, naj bo, kar hoče," je sklepal Martin in je mislil Adam za plugom, v gozdu, na njivi, na travniku. Vodnjak že ni bil več poglavitna reč, za vodo se ni slo več, bratoma je bilo le še za "čast." Ne se podati, ne popustiti, ne odstopiti niti za palec, četudi stane glavo. Trmoglavost, lastna vsemu plemenu, se je prebudila v njiju.

Dodla je imela jeseni fantička. — Za Jurčka so ga krstili. Pa niti to ni Adama tako vznemirilo kakor komisija, ki je morala slednjič priti iz mesta in ogledati na licu mesta sporni vodnjak in pravdo razsoditi. Gospodje so se pripeljali v treh kočijah kakor na svatbo: sodnik s pisarjem, okrajni inženir in dva odvetnika.

Ljudje so bili vsi na polju. Baš so kopali krompir. Ob takih prilikah prihajajo berači trumoma iz mesta s praznimi vrečami čez ramo v vasi, pa ne gredo v hiše so zaprte in le psi se podijo po praznih dvoriščih. Berači gredo naravnost na njive, postavijo se na zelene ozare pred vrsto kopačev, vzamejo vrečo v roko in molijo "Očenaš". Preden domolijo, se že dvigne gospodinja iz vrste, vzame košek s krompirjem in daje bogato, obilnejšo miloščino na njivi nego doma, kjer mora nositi krompir iz kleti in kjer se z vsakim darom zmanjšuje zimske zaloga. Babje leto poletuje v čistem zraku kakor srebrne niti in se lesketa v solnčni svetlobi; ognji gore, modrikasti dim se dviga k nebu, vonj pečenega krompirja in suhe krompirjeve se preliva po vsej okolici.

Po beli cesti od Gore h Klenči so hitele tri črne kočije.

Ljudje na polju so dvignili glave, se oprli na dolge držaje motik, s obrisali pot in se vpraševali: "Kdo pa se pelje k nam?"

"K Porazilovem se pelje komisija iz mesta," so pripovedovali gospodarji najetim kopačem in se jezno ozirali po kočijah.

"To sta prava norca in ne brata," so zabavljale gospodinjne, "sebi in otrokom kradeta, na vekov veke ni tega vreden ta vodnjak."

Kočije so utonile v Klenči, ljudje so se zopet pripognili k delu. Ognji gore kot prej in berači molijo kot prej na robovih njiv . . .

"Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom . . ."

Pri Porazilovih je prigovarjal sodnik še enkrat bratoma in jima svetoval, naj se spravita. "Odnehajta vendar, saj vse to ni vredno besede. Škoda časa in denarja! Po jarku si spelite vodo ali si položite cevi čez dvorišče in vodo boste imeli prav pred nosom," je svetoval Martinu. Toda Martin je bil gluha za vse dobre nasvete. "Voda naj ostane, kjer je! Hodili bomo ponjo kamor smo vedno hodili," je odgovoril ostro.

"Ne dovolim kopati in polagati cevi na svojem dvorišču; dvorišče je moje, vodnjak moj, vse je moje," je bruhal Adam.

"Studenec je tvoj in moj, vaš in naš," je vpil Martin in oči so se mu zlobno lesketale.

"Studenec je last Adama Porazila," je krotil Martina sam sodnik. "In ako se ne spravite, boste praydo izgubili, ker še ne zajemate vode trideset let."

"Bom rekuriral in gnal više," je grozil Martin in mahal z rokami po zraku. "Iz Plznje mora sem okrožna komisija."

"Torej z Bogom," je zaključil sodnik ogled, ko je čutil, da ne bo končal prepira s svojo razsodbo, kadar jo izreče in pošlje obema strankama pismeno. Nasprotno, poostril ga bo. V srcih teh dveh trdovratnežev se je raznel požar in se širi, lotil se je njunih žen, otrok, sorodnikov, da, celo sosedov. — V Klenči sta odslej dve stranki: Martinova in Adamova, kakor že kdo drži z enim ali drugim.

Zima je blizu. Zvečer govorijo po hišah o pravdi, razne sodbe je slišati, gospodarji se izrekajo za in proti, razhajajo se v dva tabora in s svojim govorjenjem podpirajo kakor veter srditi razpor, ponujajo se za priče, nekateri celo prenašajo vse, kar se je govorilo, bratoma na tuse. Prepirom, sporu in pravičam ni konca . . . Kakor plevel na polju ali na vrtu, tako se je razrastla mrznja v srcih krvnih sorodnikov; trgala je vezi sorodstva, udušila ljubezen do bližnjega, uničila pokoj in mir, zastropila življenje.

Nekdaj tiha, preudarna čud bratov je do korenine razjedena kakor po rji po škodoželjnosti in maščevanju. Iz prijaznih, spoštovanih mož sta vstala maščevanja željna, hudobna človeka. Tako sta preslepljena, da ne mislita več na polje, ne na travnike, ne na živino in kmetijo; gnjusi se jima, kar ju je doslej veselilo in osrečevalo, in kakor da sta zašla v začaran krog, govorita le o kazenskem zakoniku, o rekurziji, tožbah in paragrafi. Vesta, kakšna globa je za nevarne grožnje, kakšna kažen grozi radi razžaljenja časti, kako postava kaznuje motenje posestva ali zločin obrekovanja. Vse to vesta bolje, nego jeli žito zrelo, voda na travnik speljana, gozd posajen . . . V mestu, v odvetniških pisarnih in pri sodišču sta kakor doma. S celo vrsto prej neznanih jima ljudi sta sklenila znanje, znana sta v zakonitih gostilnah, kjer zaupno občujeta s pisarji, uradnimi slugami, eksekutorji in seli. Kar je bilo prej njiju sreča in blagoslov, njiju sosedstvo namreč, ko sta si mogla v slučaju potrebe pomagati s svetom in dejanjem, to se je izprevrгло in jima je postalo največja nesreča, vir, iz katerega teko pravde za pravdo . . . Svoja posestva, svoje skednje, kozolce, vrtove, svoje njive, travnike in gozd, vse sta imela skupaj, povsod sta si bila soseda. Videti ne moreta drug drugega, tako sta si zopna, in vendar morata živeti in delati od jutra do noči v tako tesnem sosedstvu drug poleg drugega in se kar dotikati. Martin orje, Adam orje, v Mejkosovcu orjeta. Ne govorita, kot mutasta sta in slepa vozita semintje. Toda ta molk je zlovešča tihota pred nevihto. Adam je pripeljal do kraja, obrnil in njegov vol je stopil na Martinov del, in že je ogenj v stehi. Trčila sta skupaj, in vsa jeza, nakopičena v njunih srcih, se je vnela kot razstrelivo v silnem prepiru. Njiju strastne ostre glasove je slišati daleč okrog. Orači na njivah so ustavili vprego, škripanje plugov je utihnilo, vozovi ne ropotajo in ljudje poslušajo, se smejejo in se zabavajo.

Naši zastopniki(ce).

Naš glavni in potovalni zastopnik za vse naše liste je Mr. Leo Mladich iz Chicago, Ill. On je pooblaščen pobirati naročnino za naše liste in vse kar je v zvezi z našimi listi. Je pooblaščen tudi pooblaščeati po naselbinah nove zastopnike in zastopnice.

LOKALNI ZASTOPNIKI(CE).

San Francisco, Calif.—Mrs. Lena Petrick.
Za Leadville, Colo. in okolico: Mr. Frank Stibernik in Mrs. Mary Bradach.
Denver, Colo.—Mr. Jos. Pavlakovič.
Pueblo, Colo. in okolico.—Rev. P. Cyril Zupan, O.S.B. in Mrs. Jos. Meglen.
Indianapolis, Ind. in okolico.—Mr. Louis Komlanc.
Rodson, Md. in okolico.—Mr. Jernej Intihar.
Calumet, Mich. in okolico.—Mr. J. Musich in Mrs. Frances Plautz.
Iron Mountain, Mich. in okolico.—Mr. A. Berce.
Detroit, Mich. in okolico.—Mrs. A. Banks.
Bridgeport, Conn. in okolico.—Rev. M. J. Golob.
Rothbury, Mich. in okolico.—Mr. Rudolf Sneider.
St. Louis, Mo. in okolico.—Mr. John Mellich.
Frontenac, Kans. in okolico.—Mr. Martin Chanzel.
Kansas City, Kans.—Mr. Peter Majerle.
East Helena, Mont. in okolico.—Mrs. Frances Ambro.
So. Omaha, Neb.—Mrs. M. Petrasich.
Brooklyn, N. Y.—Mr. Jos. Skrabe.
Newark, N. J.—Mrs. Johana Mevzek.
New York, N. Y.—Very Rev. Benigen Snoj O.F.M.
Thomas, W. Va.—Mr. John Lahajnar in Mrs. J. Bulich.
Valley, Wash.—Mrs. Mary Swan.
Rock Springs, Wyo.—Miss Apolonia Mrak.

ILLINOIS.

Aurora, Ill.—Mrs. M. Vesel.
Chicago, Ill.—Mr. Leo Mladich in Mr. A. Glavach.
Joliet, Ill.—Mr. Marko Bluth, Mr. Jos. Muehich, Mr. Paul Laurich in Mr. J. N. Vranichar.
Rockdale, Ill.—Mrs. M. Kastelic.
La Salle in Oglesby, Ill.—Mr. F. Mišjak.
North Chicago in Waukegan, Ill.—Mr. J. Drashler.
Springfield, Ill.—Rev. F. S. Mažir in Mrs. C. Andrews.
Bradley, Ill.—Mr. M. Smoley.

MINNESOTA.

Aurora, Minn.—Mrs. M. Smolich.
Biwabick, Minn.—Mr. Frank Globokar.
Chisholm, Minn.—Mrs. Barbara Globočnik, Rev. J. E. Schifferer in Mr. John Strle.
Ely, Minn.—Mr. J. Otrin, Mrs. Val. Marren in Mr. Jos. Peshel.
Eveleth, Minn.—Mrs. Frances Gregorich in Mrs. M. Gorjanc.
Greaney, Minn.—Mrs. U. Babich.
McKinly, Minn.—Mrs. A. Hegler.
New Duluth, Minn.—Rev. A. Pirnat in Mr. M. Špehar.
Rice, Minn.—Rev. John Trobec.
Tower in Soudan, Minn.—Mrs. F. Loušin.
Virginia, Minn.—Mrs. Rosie Tishel.

OHIO.

Barberton, Ohio.—Mr. Frank Zupančič, Mr. Joseph Lekšan.
Newburg, Ohio.—Rev. J. J. Oman, Mr. Jakob Resnik.
Cleveland, Ohio.—Mr. Frank Suhadolnik, Mr. Anton Strniša, Mr. Joseph Meglich, Mr. Rudolph Cerkevnik, Rev. J. Miklavčič, Mrs. Ivanka Gasparsi.
Bedford, Ohio.—Mr. Frank Stavec.
Collinwood, Ohio.—Mr. John Mescic.
Nottingham, Ohio.—Miss Mary Mevzek.
Lorain, Ohio.—Miss Frances Bombach, Miss Mary Svete.

PENNSYLVANIA.

Ambridge, Pa.—Mrs. Jennie Svegel.
Beadling, Pa.—Mr. N. Simonič.
Braddock, Pa.—Mr. Joseph Lesjak.
Bridgeville, Pa.—Miss Elizabeth Pogacnik.
Burdine, Pa.—Mr. John Krek.
Canonsburg, Pa.—Mr. Mihael Tomšič, Mr. John Pelhan, Mrs. Mary Bevc, Miss F. Mohorič.
Forest City, Pa.—Mrs. Anna Grčman.
Johnstown, Pa.—Mr. Andrew Tomec.
Olyphant, Pa.—Miss Mary Zore.
Pittsburgh, Pa.—Mr. John Golobič, Mr. J. Bojanc, Mr. Geo. Weselich.
Steeltown, Pa.—Mr. Anton Malesich.
So. Bethlehem, Pa.—Mr. J. Koprivšek.

WISCONSIN.

Milwaukee, Wis.—Mr. J. Jenko, Miss. Mary Mohorko in Mr. Steve Hojnik.
Sheboygan, Wis.—Mr. M. Progar in Mr. John Udovich.
Willard, Wis.—Rev. J. Novak in Mr. Fr. Perovšek.
Racine, Wis.—Mr. Martin Novak.

KOLEDAR "AVE MARIA" za leto 1923.

je krasna knjiga. Vsebuje 256 strani. Koledar dobite pri lokalnemu zastopniku, ali pa pišite na naše upravnistvo. Rokjaki sežite po tej krasni knjigi, dokler ne poide!

Naročnino pošiljajte na:
"AVE MARIA"
1849 West 22nd Street,
CHICAGO, ILLINOIS.

Pošljite Vaš dar ZA BOŽIČ IN ZA NOVO LETO

takoj da ne zakasnite

NAJNIŽJE CENE
PRODAJA šifkarte.

PIŠITE PO CENIK.
DOBIVA rojake iz kraja.

NA ULOGE PLAČUJE PO 4%.

OPRAVLJA VSE BANČNE POSLE.

EMIL KISS, bankir

133 Second Ave., New York City N. Y.

POZOR! NOVA GOSTILNA POZOR!

Centjenemu slovenskemu in hrvatskemu občinstvu naznanjam, da sem pričel gostilniško obrt. Vsem Slovincem in Hrvatom se najtopleje priporočam za obilni poset. Pri meni bodo na razpolago vedno najkrajše smodke, cigarete in tobak. Poleg izbornih mehkih pijač itd. bo pri meni tudi vedno na razpolago fini prigrizek za cenjene goste.

LOUIS MAJCEN

Slovenski gostilničar

436 West 29th Street,

Chicago, Ill.

Dolžnost Slovencev v Chicagi

je, da dajo svoje perilo oprati v SLOVENSKO PRALNICO "LAUNDRIJO." Ne podpirajte več tujcev, ko imate v svoji sredi svojega lastnega rojaka, ki vodi to obrt. Kadar imate pripravljeno svoje perilo, pokličite na telefon, da pride na Vaš dom voz Slovenske pralnice. Mi peremo oblačila in vse, kar je za prati. Čistimo obleke "Dry cleaning," čistimo karpete, zavese in sploh vse, kar se da čistiti. Kadar imate kaj za prati, čistiti, ne pozabite na naše ime. Pokličite nas po telefonu.

SOUTH-WEST LAUNDRY CO.

Wet and Dry Wash

JOHN ČERNOVICH, lastnik.

255 W. 31st Street,

CHICAGO, ILL.

Telephone: Yards 5893.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.